

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Konfesijonalne postave v gospodski zbornici.

Drugi dan generalne debate se je prvi k besedi oglašil

mariborski škof Stepischnegg. On pove, da zdaj v prvič govori v tej zbornici, da svoji škofovski dolžnosti ugoditi. Trdi, da se te postave dotikajo notranjosti cerkve. Sicer je bil ves govor golo ponavljanje in parafraziranje uže prej od desne strani pripovedovanega, samo da je cesarja Jožefa precej grobo brenil.

Baron Hye: Država ima oblast nad vsem kar je v njej, torej tudi nad vsemi cerkvami, to se je stoletja učilo na vseh univerzah in to načelo je skozi dve stoletji varovalo religiozni mir v Evropi. Ako se žuga, da bodo te postave mir kalile v Avstriji, menim jaz da to nij resnica. — Ta postava bode nižjemu duhovenstvu pomagala iz revščine in ga nekoliko oslobodila od brezpravnega stanja, v katerim je škofom nasproti.

Knez Czartoryski govori proti postavi in meni, da ta postava razmere med državo in cerkvijo ne bo uredila. On je za ameriški sistem svobodne cerkve v svobodni državi in želi, da se država od cerkve popolnem ne loči.

Grof Hartig govori za postavo in poudarja, da od desne strani trditev, da ta postava sega v notranje cerkvene zadeve nij še utemeljena. Veri ne bo nič škodovalo, ako kak fajmošter ne bo več fajmoštroval v tistem kraju, kjer je kak zločin storil. Božja hiša in prižnica pač niso kraji, kjer se politika dela. Vlada želi pravico imeti, da razpolaga z nekaterim cerkvenim premoženjem. V nekem kraju na Češkem ima po-

doba sv. Janeza premoženje 20.000 gld. a na leto potrebuje za ohranjenje samo 100 gl. Drugih 900 gld. obresti vladi nij bilo mogoče dobiti za kako drugo revno cerkev, ampak se zmirom kapitalizirajo.

Knez Alfred Windischgrätz vstane zoper postavo. Tudi on je proti temu, da se vlada v cerkvene zadeve meša. Boj med cerkvijo in državo je tako star kakor človeštvo. Dve oblasti se morate zediniti in sporazumeti, ako se ne nočete med soboj uničiti. Jaz mislim, da imate postavo pred soboj, s katero ignorirate cerkveno oblast.

Grof Anton Auersperg. Denes nas v našem delu motijo gospodje v mitri in talaru in v viteški opravi, med temi nekateri, ki jih sicer v tej zbornici nij videti, nego le tačas pridejo, kadar so njih posebni interesi na vagi. . . Škofje se morda bolje zavoljo vnanjega povelja, nego iz prepričanja tu protivijo. Konkordat je postavno odpravljen, torej oni, ki se na njegovo stališče postavljajo, ne stojé na ustavnem stališču, na katero se tudi sklicujejo. Mejo med cerkvijo in državo le oni prestopajo, ki si s papeževu alokucijo od 22. junija 1868 dovoljujejo posegati v avstrijsko postavodajstvo, s katero proglašajo naše postave za ničeve in pogubne in pozivlje k uporabi proti njim, kakor tudi le-te še ne rojene postave uže pogublja. . . Takozvana svoboda cerkve, pod katero se pa razumeva vladanje v posvetnih rečeh, se nij mogla drugače kupiti, nego s ponižanjem cerkve, vera se je upotrebljala za politične agitacije. Novi čas neče imeti zlorabljenj vere v politične namene, novi čas postavlja križ tja kamor gre, v svetišče. Ne morem zamolčati, da neki policijski dih veje skozi to postavo, ki mi ne ugaja. Ali, ako so s pomočjo policije prej priplezali do necega izjemnega stanja, naj pa bodo še zdaj za-

dovoljni s policijskim častnim spremstvom v pravilno stanje privedi se dati.

Ker se sprejme konec debate, izvoli manjina Leona Thuna, večina pa Lichtenfelsa za generalnega govornika.

Grof Leo Thun pravi, da je ideja ukrepjenja in pomnoženja državne oblasti tačas najbolje živela, ko se je republikansko gibanje kazalo, na pr. v francoskem konventu; zatorej ne more biti identično z močjo prestolov, katere le krščanska država podpira. Nasproti krščanski ideji o državi stoji neko šolsko menjenje, menjenje moderne države. O tej postavi si ne more uže zdaj nobeden še razsoditi, kak praktičen pomen bode imela. . . Administrativnim organom je v tej postavi tako raztegnjena oblast dana, kakoršne nij v dozdani avstrijski postavodaji. Glasovanje o tej postavi je proba, ali je mogoče s krivega pota, ki je revolucija od zgorej sem, na pravi pot priti.

Baron Lichtenfels: V besedah grofa Thuna je protest zoper ustavo, a kdor v to zbornico stopi, prizna s tem ustavo, sicer ne bi imel veljavnega glasa tu. „Govornik se čudi, kako je to, da škofje in desničarji pozabljajo izrek ustanovitelja cerkve: „moje kraljestvo nij tega sveta“, s čemer je ustanovitelj izrekel, da njegova cerkev s posvetnimi rečmi nema ničesa opraviti. Kristus je rekel: pojdite in učite vse narode, a nij rekel: pojdite in dajate postave. „Nij res, kar g. Leo Thun pravi, da se hoče ustanoviti država nevere. Vpliv krščanske vere in morale na državo bo zmirom velik ostal. Govornik potem iz zgodovine pojasnuje, kako so v vseh bojih s papeži cesarji zmagovali, če so energični bili. Ker se očita, da ta postava sega v notranje zadeve cerkvene, vpraša se, kaj so notranje, kaj vnanje cerkvene zadeve? Vnanje zadeve so tiste, ki

Listek.

Copernice.

(Po J. Scherru.)

(Dalje.)

V paganski religiji Indoevropcev tudi nij manjkalo boginj, katere so se zdaj degradirale v hudiče ženskega spola. Tudi žensk v paganskih časih ne, ki so se pečale z lekarstvom in katerim se je zdaj zveza s peklenščekom nadela.

Zveza z zlodjem pa se je storila pismeno ali ustno. Posrednikov tudi ne manjka. Ceremonija je kratka: kandidatinja katoliške vere se odpove „Mariji in bogu“, kandidatinja protestantske vere le bogu. K zvršetku kontrakta pride spolsko občenje z zlodjem, o katerem so teologi in juristi toliko učene neumnosti poslali med svet.

Hudič namreč obišče dekle ali ženo, katero si je izbral za priležo, tedaj za copernico v poštenu obleki, n. pr. kot mlad grof in lovec. Po končani viziti, o kateri so copernice „vseskozi povedale pred sodnikom, da je bila mrzla“, vtisnil jej je coperniško znamenje (stigma diabolicum), in odslej je posestvo pekla. To je bila občna vera koncem 16. stoletja, katero tudi Luther veruje.

Copernica se je zdaj bogu odpovedala, k. . . ba vragova in v prihodnjem sabavtu se svečano sprejme v satanovo cerkev. Vsaka dežela ima za zbirališče copernic poseben kraj in zbirajo se v določenih nočeh tedna, v prvega majnika noči se pa zberó vse copernice. Cerkev jena ta dan generalni konvent coperništva postavila, ona je uže vedela zakaj, pagani Nemci in Slovani so na ta dan praznovali veliko spomladansko veselico in darovali bogovom: „sveta noč“ se je mo-

rala stigmatizirati. Copernice prijašejo po zraku na metlah, loparjih, vilah, kozlih itd. in da to morejo, pomažejo se popreje s coperniškim maslom, izrekaje zraven molitvico na zlodja. Gospod Satan pride v to družbo včasih kot čudno oškomban plesalec, večidel pa v čemerni majesteti, pol človeka, pol kozla, ima rep in kozlove noge, več rogcev in krono na glavi. Iz čela mu moli rog, ki svitlobo daje, lepšo od luninega svita. Ceremonije sabavta se vrše od 9. ure do polnoči, začno se s tem, da se vsa coperniška druhal v prah vrže pred majesteto hudičevo ter mu poljubljuje grde noge, brezimeno — itd. Potem sledi, ker je coperniški sabavt vseskozi travestija cerkvenih obredov, izpoved, copernice in coperniki se izpovedujejo, da so n. pr. premalo hudega storili, da so cerkve obiskavali itd. Satan absolvira in naloži pokoro. Potem celebrira hudičevo

se interesa države dotikajo; notranje je le ono, kar države čisto nič ne zadene. Ako n. pr. katoliška cerkev praznike postavlja, videti je, da je to notranja cerkvena zadeva. Ali če je število praznikov tako veliko, da trpi s tem pridnost in delavnost in se gospodarski interes škoduje, potem trpi tudi država. Naj se slobodno misli, da so božji poti, procesije, molitve pred podobami in odpustki dobri za pomnoženje pobožnosti; ali če procesije javni red kalé, ako so v zdravstvenem obziru škodljive, ako romanje po božjih potih daje priliko k nečistosti in razuzdanosti, ako se odpustki zlorabe, da se nevedni množici denar izpipa — potem mora državna oblast umes poseči.

Ker je govorniku, kakor zadnjič povedano slabo prišlo, bila je ta seja končana.

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 14. aprila.

Gospodska zbornica je v seji 13. t. m. potrdila konfesionalno postavbo o urejenosti vnanjih razmer katoliške cerkve uže v tretjem branji. Predno se je bila specialna debata začela, bili so škofje odšli iz zbornice.

V proračunu za leto 1875 zahteva **vojni minister** avstrijsko-ogerski 93 milijonov in 432.973 gld. Grozna svota za vojsko. Kaj bi se dalo s tem za kulturne namene storiti, ko bi človečanstvo enkrat tako daleč do vedno obetane in zagotovljenega „svetovnega miru“ prišlo, da bi teh velikanskih vojsk ne bilo.

Iz **Pešte** se poroča, da je ministerski svet sklenil še ta teden (?) sklicati srbsko narodno cerkveno skupščino.

V **ogerski** delegaciji, pravijo je pričakovati neka magjarska interpelacija na vojnega ministra, zakaj njegovi organi ne dopisujejo ogerskim oblastnjem v svetovnem velikem magjarskem jeziku!

Vnanje države.

Srbski listi taje vest, da misli knez Milan ženiti prusko princeso.

Iz **Rima** se brzojavlja, da je papež preprijazno sprejel v petek avstrijskega poslanika, ki mu je pismeni odgovor cesarjev na papeževo pogubljevanje konfesionalnih postav izročil; v papeževem Vatikanu so baje sklenili avstrijskim konfesionalnim postavam samo formalno (na videz) oponirati. — Res je, da te ljudi korajža mini, če se jim le energično nasproti stopi.

Oficijelen telegram iz **karlističnega** glavnega kvartirja san Pedro de Abanto

javlja, da je Serrano Don Karlosu ponujal poravnalne pogodbe. A pretendent jih je definitivno odbil.

Na **Nemškem** se ves trud porablja za to, da bi se vzbudilo navdušenje za vojaško postavbo, da bi se proteči državni zbor od zunaj prisilil, da bi dovolil ogromne stroške za armado. Kot najkrepkejša vseh umetelnosti je pa prihod državne kancelarja v zbornico, kar se obeta, kakor smo uže pred nekateri dnevi poročali makari, da pride po bergljah. Bismarck je rekel pred leti, da se dene Nemčija na konja, jahati bo uže sama znala. Misli se da, da Bismarck v patrijotični gorečnosti za stvar, katero zastopa, ne bode gledal na zunanost, kako pride v zbornico. To pa bode lepa slika! država, ki ne more jahati, državni kancelar, ki ne more hoditi, in državni zbor, ki se proti križu plazi! Toda ako Bismarck srečno pride črez član I., potem gotovo vrže brglje proč pa bode vesel hodil, ter pravil, da Nemčija končno jaha. Mogoče pak je vse to, kajti čita se, da se dela kompromis med narodno-liberalno stranko pa med Bismarkom.

Dopisi.

Iz Krškega na Dolenjskem 12. apr.

[Izv. dop.] Mislili smo, da so se strasti po volitvi v državni zbor vendar uže polegale, pa goljufali smo se. — Naši gospodje duhovni so sicer sploh spoštovanja vredni in moremo grajati tiste, ki napadajo celi duhovenski stan, če so semtertje osebe krive. Pa žalibog se nahajajo tudi v Leskovski dekaniji duhovni, ki jih za njihovo vedenje nikakor pohvaliti ne moremo. Namesto besedij miru in sprave in krščanske ljubezni še sedaj ko je uže davno utihnil volilni boj — sejejo sovraštvo in nepremišljeno ščuvajo zoper poštenjake, kakor je naš obče spoštovani državni poslanec V. Pfeifer. Nepriстойno obnašanje enega teh gospodov je popisal v „Sl. Narodu“ dopisnik iz sv. Duha; od nekega drugega duhovnika pa (njemu ne na čast) zapišemo denes sledeče. Ta gospod namreč, čegar kraljestvo ni od „onega sveta“ — z veliko marljivostjo, ki bi vsakemu dunajskemu skopuhu čast delala, skuša pomnožiti svoje denarje. Tako na primer je posodil kmetu 60 gl. ter zahteval od njega za činž in dobroto, tri vedre črnine. Sliši se, da namerava prositi škofuljo Uršiko, da mu neko bližnjo izprazneno prav dobro faro podeli. Zvedeli smo iz gotovega vira, da je omenjeni gospod, ki naj bi raji po-

metal pred svojim smetnim pragom, pri neki priliki izrekel omikano in duhovna vredno besedo, da mu je „pes pod mizo“ ljubši kakor naš državni poslanec V. Pf. Naj svet sam sodi o taki omikanosti in krščanski ljubezni do bližnjega.

Ker poznamo miroljubnost našega državnega poslanca in vemo, da mu je vselej več za stvar, kakor za osebo, si lahko mislimo zakaj na tako grdenje od obrekovalcev pred sodnijo zadostenja ne išče. Menimo pa, da bi časi prav nič ne škodilo, ko bi se semtertje enaki obrekovalci za svoje hudobne šuntarije in nepremišljena obrekovanja sodnijsko kaznavali. Dostavljamo le še, da bomo prisiljeni razglasiti ime ravno prej omenjenega duhovnika zraven pa še nekoliko činov njegove judovske barantije, ako se predrzne še kedaj poštenjake nesramno napadati.

Z Notranjskega 11. apr. [Izv. dopis.]

Zoper grofa Hohenwarta se je ob svojem času od narodnoliberalne stranke na Notranjskem agitralo najbolje s trditvijo, da on nij podpisal, niti hoče podpisati našega narodnega programa, t. j. da on nema zadače niti volje boriti se najprej za pravične zahteve naše tikoma narodne ravnopravnosti. Bleiweis je na to s kaplanom D. v „Nov.“ na mestu, kjer sicer podučuje, kako se gnoj dela, krompir okopava, plevel ruje itd., pokazal nekaj, kar bi imelo biti izjava grofa Hohenwarta, da pristopa k narodnemu programu Slovencev, ter zatrobil nepremično svoje narodnosti držečim se Notranjcem: „Vi ste sleparji.“ Mi smo gledali, prebirali, iskali, — a o slovenskem programu nismo našli ni besedice; valjda smo bili preveliki grešniki, da bi nam bilo dano videti, česar nij. Vedeli smo, da kaplanska psovka „sleparji“ pristuje najbolje onim, od katerih je izišla, vendar smo mirno čakali, kaj bo prinesel — čas.

„Zmoteni“ Notranjci volili smo dr. Razlaga, pridne in poslušne ovčice gorenjske pa Hohenwarta.

Kaj smo mi mislili o tej volitvi Hohenwarta?

Čudne so se nam zdele okoliščine te volitve, a zoper volitev samo nismo bili nikdar, prvič zato ne, ker nam je grof Hohenwart kot zaveznik in soboritelj proti nepravičnemu nadvladanju nemških in nemškutar-skih ustavovercev vedno ljub, — drugič, ker

mašo, spoji ž njo pridigo, v kateri obljubljuje privržencem raj, kakor si ga le voščijo. Koncem maše jim da rešnje telo v obeh podobah v črni usnjati hostiji in grenkem vinu. Po teh opravilih sledi pojedina, ali vsa jedila in pijače so gnjusne. Pleše se tudi in po plesu se zlodej z vsemi speča, on je „incubus“ pri ženskah in „succubus“ pri moških in končno se veliki kozel sam sežge in copernice vzamejo pepel, da ž njim coprajo.

Nij treba posebnega dokazovanja, da je vera na copernice in coperništvo logična doslednost vere na hudiča.

Coperniška pravda je tedaj potrebna v signaturi časa, kateri se je pooblaščenega mislil, z mečem in ognjem zoper satanovo ter za božjo kraljestvo se bojevati. Kar velikan Göthe v vražah in babjeverstvu sploh pravi: „Der Aberglaube lässt sich Zauberstricken vergleichen, die sich immer stärker

zusammenziehen, je mehr man sich gegen sie sträubt. Die hellste Zeit ist nicht vor ihm sicher; trifft er aber ein dunkel Jahrhundert, so strebt des armen Menschen unwölkter Sinn alsbald nach dem Unmöglichen, nach Einwirkung ins Geisterreich, in die Ferne, in die Zukunft; es bildet sich eine wunderbare reiche Welt, von einem trüben Dunstkreise umgeben. Auf ganzen Jahrhunderten lasten solche Uebel und werden immer dichter und dichter; die Einbildungskraft brütet über einer wüsten Sinnlichkeit, die Vernunft scheint zu ihrem göttlichen Ursprunge gleich Asträa zurückgekehrt zu sein und der Verstand verzweifelt, da ihm nicht gelingt, seine Rechte durchzusetzen,“ velja posebno o coperništvu. Ta in še druga taka sveta nemnost, po kateri je izrodek vere srečno do tje dotiral, da je svojo plemenito, pobožno in navdušeno junakinjo Jovano d' Ark kot copernico in hudičevo priležo zažgal, ta

vera ima še denes več ljudij za soboj, nego zdrava pamet in sigurno so sodniki in zažgalci copernic v duhu časa delali, ko so v „božjo čast“ pobožno delo pričenjali!

Tekom časa se ve da se je verski fanatizem tudi omadeževal, ker divji morilec verskega fanatizma se je združil z ravno tako ljutim morilecem koristolovja.

Faktum je, da se je premoženje „vpepeljenih“ razdelilo med sodniki, ovaduhi, duhovniki in rabelji in da je ta korist marsikatero gromado zažgala. Če bi se tako strašnem predmetu šala pristovala, rekel bi, da se je „utile dulci“ spojalo. Pobožni norosti družilo se je bladnokrvno preračunjenje: koliko „nese“ reč? Religiozna domišljija ljudstva je podala podlago grdemu, strašnemu poslopju coperniškega procesa, kristjanska teologija je napravila načrt in krist. juristerija je spravila metodo vanj. Ko so se enkrat „malefične sodnije“ postavile in

nam je v boji ljubši spreten zaveznik, ki rabi svoje orožje, nego Slovenec à la Poklukar in Barbo, ki le molče in mirno gleda boj opazuje.

Na dalje smo mislili, da se bo grof Hohenwart izmed zaveznikov naravnost med naše bojevalce vstopil v borbi za narodno ravnopravnost, če zbog drugega ne, uže zavoljo tega, da bi svojih volilnih agitatorjev in slavopevcev — ljubljanskih slovenskih prvakov in pivških doprvačkov ne stavil — na laž.

V poslednjem oziru se naše pričakovanje nij uresničilo. — Grof Hohenwart je govoril dva večja govora, v katerih je pobijal verske postavbe in odbijal surov napad ministrov predsednika. Dobro je govoril s svojega stališča, — to se mora priznati, — ali vprašamo: Ako bi bil grof H. voljen — ne na Gorenjskem, nego — na Tirolskem, ali Češkem, ali Poljskem, ali kje drugje, bi-li njegovi govori bili za besedico drugačni? Zastopa-li on Slovence v obče, ali samo klerikalce? Zakaj nij ta „najimenitnejša osoba v državnem zboru“, „ta strah ustavovercev“, „mož jako pomenljive prihodnosti“, ponos „naših vrlih Gorenjcev“ povzdignil svojega mogočnega, veljavnega glasu, ko je šlo za večjo podporo naših ljudskih šol, za veljavo slovenščine v srednjih šolah, in za napravo univerzitet, na kateri bi Slovenci ravnopravni bili s sosednjimi narodi? Menda se slovenski program vendar nij skrčil v eno samo točko — v nasprotovanje verskim postavbam. Trdilo se je ob času kandidature gr. H—a, da on našo deželo in naše potrebe dobro pozna, — ali res nemamo večje potrebe, kakor poganjati se za neomejeno oblast duhovnov?

Ko bi imel narod slovenski taka politična društva, kakoršnih nema, in bi po njih — kakor se tu pa tam drugod godi — o praznikih poslanske zbornice, kakor so ravno zdaj svoje poslance povabili na odgovor, kaj so storili za uresničenje slovenskih zahtev, kako bi tu odgovarjal Hohenwart (se ve, če bi se sploh ponižal odgovarjati svojim volilcem), — kako bi načrtal gr. Barbo svojo delavnost?

Hvala bogu, da imamo še družih mož, kateri imajo srce in voljo, naša zahtevanja objavljati, sicer bi se jeli vračati tisti časi, ko na Dunaji še vedeli in verjeli niso, da biva v slovenskih pokrajinah rod, ki se za-

veda svojih narodnih in človeških pravic. Tem delavnim, v istini narodnim poslancem našim, naj bode izrečena srčna hvala. Oni naj stopajo, tako naprej, kakor so začeli; naj se ne dajo ostrašiti niti domačim sovragom, niti tujim nasprotnikom. Če tudi le po prstu tla dobivamo, če se tudi le počasi naprej pomičemo, — naprej gre vendar „zastava Slave“, in to naj daje pogum vsem narodnim boriteljem. Kadar se v državnem zboru zopet snidejo, naj se potegnejo še za slovensko uradovanje ravno tako močzato, kakor so se potegnili za slovenske šole. Če drugega vspela ne bo, — čul bo svet nove krivice, ki se Slovincem gode, „Nov.“ bodo pa imele novo priliko, narodne poslance po pasje napadati, grofe H. in B. pa v nebo povzdigovati.

Iz Trsta 10. aprila. [Izvirni dopis.] Uže mnogo se je poročalo po neslovenskih novinah o tržaških razmerah odkar vam nisem dopisaval. Godile so se uže reči, katere se le v Trstu nahajajo, kakor glediščni krah, adresa na laškega kralja Viktor Emanuela in druge reči. Zastarele so uže te novice, za to hočem denes zopet naslikati ravnanje tržaških Lahonov, kateri nam Slovincem hočejo s silo in terorizmom svojo laško „kulturo“ vsiliti. Naši tržaški Lahoni se smatrajo za najčistejše liberalce, ter se pri vsaki priliki na prsa potrkajo: mi smo Italijani in liberalci v pravem pomenu besede. A uboge reve so tako zaslepeni, da pojma liberalci niti raztolmačiti ne vedo — ali nečejo. Njih liberalstvo je krivica proti neitalijanskim narodom, posebno pak se boje Slovencev. Kajti oni čutijo nek revmatizem v svojih kosteh, ki pomeni hudo vreme in tresk! —

Da vendar nekoliko rečem o adresi, ki so jo naši Lahi na laškega kralja poslali, moram v prvo poudarjati, da se je ta reč uže plela pred več nego dvema mesecema, pa vse le na tihem. Sestavil jo je skrivni akcijski komitet ter jo je kolpoltiral pri svojih bolj zaupnih ljudeh. Največje gnezdo pa je baje pri neki zvani kavarni, kamor zahaja lahonski svet in agitatorji iz sosednje Italije, tam kjer je bila leta 1868. vsled odtvorjenja slovenske rojanske čitalnice velika rabuka in bitka. Sicer je pa baje na adresi dosta takih imen, katerih nikdar v Trstu ne nahajamo. Samo da pokažejo naši Lahoni, kako težko jim je pri srci, toliko let

jem svete cerkve coperništvu pobijati, in če je treba posvetno oblast, služabnico cerkve, na pomoč poklicati. Na Nemškem je pa tudi za neumnost treba sisteme, ako hoče veljati in tako je spisal Sprenger „Kladivo copernic“ (Malleus maleficarum), knjigo, v kateri pobožna budalost in fanatična nečlovečnost tenor pojeta in o kateri v 18. stoletji teolog Hauba piše: „Der Autor schreibt wie ein Kerl, der etliche Bordels ausgeführt hat.“ Knjiga se je 1489. l. po odobrenju kelniške teologiške fakultete tiskala in kmalu postala voditeljica sodnikov. Ova duštvo se v njej kakor le mogoče podpira. Ker pa „cerkev krvi ne preliwa“, vzela je juristarijo v službo in ta dvaktorja sta „copernice“ prav čedno žgala. Teorija nij nič zamudila v razvijanju sodništva copernic, ali praksa jo je še prekosila.

(Dalje prihodnjič.)

zabadavo preko Adrije gledati v italijansko deželo, katera se od mleka in medu cedi! Viktor Emanuel najbrže podučen po konsolatu, kaki ljudje so podpisali to adresi, niti je sprejeti nij hotel, ter jo brez pogleda uničiti zaukazal. Tukaj je vam dokaz, kako se boji celo majka Italija tacih ljudij pod svoje krilo vzeti, ker renegatje nima pri omikanih ljudeh niti spoštovanja.

Čudimo se pa le naši vladi, da toliko let mirno gleda lahonsko propagando da si je Slovanom vedno za petami, in da jo na svojih prsih greje. Isto tako se je čuditi, da ker imamo „izvrstno“ policijo, ipak nij možna zaslediti skrivnega komiteta in njegovo tiskarno in petardodelnico, katera večkrat s svojim izdelkom uznemiri celi Trst.

Ker sem ravno o Tržaških razmerah pisal, moram še opozoriti naše okoličane, na nekaj posebnega, in to je nabira vojakov. Okoličani! posebno oni trdovratni, kateri se pod žezlom tržaškega magistrata tako dobro počutite, oglejte si malo to stvar; preštejte prebivalce tržaškega mesta in potem prebivalce okolice, in primerite število z nabranimi vojaki in videli boste, da mesto jih še tretjine ne da, toliko več pa nadomestujejo krepki zdravi vaši slovenski sinovi Lahone. Kako je vam hudo ko sin za vojaka ostane, kateri je morebiti vas podpiral in živil? Komu se imate vi za to zahvaliti? naj več magistratu, kateremu eni vaših sosedov vedno slavo pojejo. Zdaj naj vam gre mrzli pot po hrbtu ko ste ob priliki ločitve okolice od Trsta protestirali in magistratu zaupnico dali, da da je vas potem tako pod oblast dobil, da si še župana v okolici izbrati ne smete, ampak visoki magistrat posadi kakega svojega človeka tje, kamor mu drago in vi ga morate plačevati. Ali nij to lepa zahvala na zaupnico? Krvavega davka (in vojaki so davek v krvi) za vojsko dajete vi več kot Trst, torej bi vam Trst moral bolje hvaležen biti.

Domače stvari.

— (Javna varnost v Ljubljani.) Pri zidanji novega šolskega poslopja na Coisovem grabnu so včeraj ob 9. zjutraj stari zid iz rimskih časov s smodnikom razdevali. Kamenje je letelo na nasproti ležečo Coisovo hišo pa tudi čez njo v nemško ulico v hišo g. Ahčina, kjer je več kosov priletelo v prvo nadstropje v stanovanje notarja g. dr. Ribiča. Mislimo vendar, da bi bila naloga ljubljanskega magistrata, skrbeti, da se v mestu take življenju nevarne operacije ne dopuščajo. —o—

— (Rimske starine.) Kopaje temelj za novo šolo na Zoisovem grabnu so delavci zadeli na trdno zidan starorimski vodovod, ki se od Gradišča proti št. jakobskemu mostu vleče. V stoletja starem vodovodu so našli zidarji tako čisto in mrzlo vodo, da so jo prav slastno pili. —o—

— (Iz Gorice) se nam piše: Denes, 13. aprila je podala ajdovska deputacija volilcev krasno adresi g. grofu Fr. Coroninju Tolminci i Sežanci mu pošljejo enako čestitalno adresi. — 25. aprila napravi goriška čitalnica zadnjo, velikansko besedo v podporo „Narodnemu domu“ v Novem mestu, za katero se naši vrli pevci prav pridno pripravljajo. Pelo se bode: krasni Maškov „Kdo je mar“ z inštrumenti, opereta „Dohtarji“ in „Jadransko morje“. Po besedi se bode pa

je mnogobrojno osobstvo okusilo mast premoženja zažganih, potem se je uže skrbelo, da ta lepa naprava nij zamrla. In z lepim vspehom se je ta skrb gojila, ker v času 30letne vojske, ko je vse strašno ubožalo, je coperniška pravda še zmirom lepo svoto vrgla. Sodilo se je coperništvu včasih v sodnijah za „nejeverce“ in odpadnike, ali ker pobožni institut sv. inkvizicije na Nemškem in pri nas nas nij mogel pravih tal dobiti, uvele so se sodnije posebe za coperništvu in koncem 15. stoletja bile so te sodnije metodično razvite in teologično-juristično podvzetje prve vrste. Bulla „Summis desiderantes“ postavila je za tedajne nemške dežele dva vrhovna sodnika, profesorja teologije Sprengerja in Institutorja leta 1384, izdal jo je surovi in gizdavi papež Inocenc VIII. V tem pismu se podaja čudna slika pohudičenih človekov, živalstva in sadja. V njem se omenjena ologte-inkvizitorja pooblastita, z vsem orod-

napravil ples z izvrstno vojaško godbo (22 instrumentov), tukajšnjega polka „Franc Carl“. Pričakujemo, da se bode te besede katere dohodki so v blagi namen odločeni, mnogo narodnjakov tukajšnjih in iz dežele udeležilo.

— (Čitalnica v Rojanu) napravi v nedeljo 19. t. m. tombolo in besedo; h kateri se uljudno vabijo vsi čestiti gg. udje. — Začetek ob 6. uri.

— (Požar.) 12. t. m. ob 1/2 1 popoldne je v vasi Loka blizu Tolmišlja pet hiš pogorelo. Zavarovani so bili vsi posestniki pri banki „Sloveniji“. — o —

— (Slovensko gledališče) je bilo zadnje nedeljo ob benefici kapelnika Šantla prav dobro obiskano, česar se veselimo. Pevski zbor in solopartije g. Chlumeckega, Medena in Nolijs, kakor tudi animirano igranje g. Kajzela in gospé Odijeve v sicer ne posebni igri „strah v kuhinji“, — napravilo nam je zanimiv večer. — G. Nolijs travestija „Afrikanke“ je bila predolga torej poslušalce utrudljiva. Tudi njegovega ljubljansko-primorjanskega izgovorjanja: sajane, igrajske, zagrinjal (nam. zagrinjalo) itd. ne moremo hvaliti.

— (Koncert) mojstra na citrah, g. Blumlacherja 13. t. m. je bil prav dobro obiskan od odličnega občinstva. Produkcije so bili z veliko pohvalo sprejete.

Tržna poročila.

Iz Budapešte 11. aprila. Da se je sejm ta teden tako mirno začel, tega nismo samo velikonočni prazniki, nego le slabo prizažanje in zaspano ponajanje. Kar se tiče dovažanja, smemo se nadejati, da bode kmalu življe postalo, ker je malo več vode, da bodo ladje lahko šle. Pšenico

so malini še precej kupovali, in za lepo sorto celo 15—20 kr. več dajali. S tujim blagom vred se je pšenice 70.000 centov prodalo. Rež se je tudi v stari ceni držala, in je celo proti koncu tedna izdatno poskočila, ker je bilo malo prodajalcev. Prodalo se je reži nekaj nad 3000 vaganov. Ječmen je imel boljše mlačen sejm, ker se ga je h koncu tedna veliko pripeljalo, pa malo potrebovalo, tako da so 15.000 vaganov prodali, in pri vsakem vaganu 10—15 kr. izgubili. Koruze se nij veliko pripeljalo, in tudi ponujali je nijso močno, pa je vendar proti koncu tedna v ceni nekoliko pala. Oves je ostal pri cenah preteklega tedna, in sicer samo zato, ker se ga je prav malo pripeljalo, sicer bi bil padel. Prodali so ga 15.000 vaganov. Sočivje ta teden nij imelo kupev. Grah se je ponujal po 6 gl. Leče nij več veliko, zato je colni cent po 9 do 11 gl. Fižol se v ceni nij dosti spremenil. Prosa velja 82 funtov 5 gl. do 5 gl. 15 kr. Krompir je po 2 gl. 50 kr. do 2 gl. 80 kr. — Ovčjih kož se je prodalo 12.000, in sicer nemške po 3 gl. 40 kr. do 4 gl. 20 kr. par.

Poslano.

Vsem belnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalesscière du Barry

v Londonu.

Izvrstna zdravilna hrana Revalesscière du Barry odstrani vse bolezni; namreč bolezni v želodci, v živcih, v prsih, na pljučah, jetrah, žlezah, na sliznici, v dušnjaku, v mehurji in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprevajljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, navāl krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje krvi tudi ob časih nosečnosti, scalo silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so vsem lekom kljubovali.

Spričevalo št. 73.621.

Na Dunaji, 1. februarja 1871.

Neskončna hvaležnost od Vas mi daje povod, Vam te vrstice pisati. Bil sem skozi štiri mesece od strašne naduhe trpinčen; nikdo mi nij mogel olajšanja

dati, dokler nijsem na svet prijatelja Vaše izvrstne Revalesscière vzel, ki me je od tega zlega temeljito ozdravila.

Feliks baron pl. Clarov.

Spričevalo št. 65.715.

Paris, 11. aprila 1866.

Moj gospod! Moja hči, ki je izredno trpela, nij mogla prebavljati niti spati; nespečnost, slabost in nervozna razburjenost jo je prevladovala. Ona se nahaja celo dobro po čokoladi Revalesscière, ki jo je popolnem ozdravila, ima dober tek, dobro prebavljivost, pomirjene živce, zdravo spanje in trdno meso ter je zopet dobre volje.

H. de Montlouis.

Spričevalo št. 73.800.

Mohač, 20. decembra 1871.

Tri mesece sem Vašo slavnoznano „Revalesscière“ užival in po tem od večletne zlate žile ozdravel, ter sem to izvrstno sredstvo enemu svojih prijateljev v rabo pripočil. Prosim torej, da blagovolite takoj poslati 2 funto skatlico za mojega prijatelja pod mojim Vam že znanim napisom po poštne podvzetji.

Z vsem spoštovanjem

Jož. Ulllein stavitelj.

Tečajni kot meso, prihrani Revalesscière pri odraslih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila. V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 fant 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v pušicah 4 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Krakovu Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru E. Koletnik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnah in specerijah trgovci; tudi razpošilja dunajska hiša na vae kraje po poštah nakaznicah ali povzetjih.

Dunajska borza 14. aprila.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69	gld.	15	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	"	60	"
1860 drž. posojilo	103	"	—	"
Akcije narodne banke	956	"	—	"
Kreditne akcije	196	"	—	"
London	111	"	70	"
Napol.	8	"	92 1/2	"
C. k. cekini	—	"	—	"
Srebro	105	"	—	"

SENSATION

machen nachstehende probate Erfindungen.

Ersparnis.

Ein Sieg der Wissenschaft.

Das neue Athem-Frischpulver, welches bei Gebrauch sofort jeden überausenden Atem, von was immer be trieben, beseitigt und mit einem angenehmen wohlriechenden Aroma versetzt, ist allein in der geringsten Dosis wirksam. Für Kinder ist es besonders zu empfehlen. 1 große Flasche kostet nur 30 kr.

Ein Wohlfahrt

Wurde an jedem Säugling aufgeführt, durch die Vertheilung der neuen, reinen, wohlschmeckenden, man kann ihn sehr leicht durch die neue Flasche (wie folgt). Das Kind kann ruhig schlafen, ohne dass die Mutter die geringste Anstrengung zu machen hat, und zwar in der ersten Zeit, wenn es von Mutterbrust genährt wird, nämlich ohne die geringste Anstrengung. Für Mütter können den Werth dieser Erfindung zeigen. 1 Stück 60 kr., 12 Stück 600 kr.

Neueste chirurgische Erfindung!

Englische Selbst-Klyster mit Aufhängevorrichtung, bei Kindern und Erwachsenen anzuwenden: sehr schmerzlos, rasch, rein, vollkommen ohne Anstrengung, an sich leicht, das Experiment zu machen, und nimmt dieses Klyster 10 bis 20 Minuten die Heilung über grösste Anstrengung. Dieses Instrument ist genau in seinem Ganzen fertig. 1 Stück 5 kr., 12 Stück 50 kr.

Ein interessanter Federhalter.

Hier ist ein Federhalter, der aus dem besten Material gefertigt ist, und der die Feder so fest hält, dass sie nicht aus der Federhalter rutschen kann. 1 Stück 10 kr., 12 Stück 100 kr.

Ein interessanter Federhalter.

Hier ist ein Federhalter, der aus dem besten Material gefertigt ist, und der die Feder so fest hält, dass sie nicht aus der Federhalter rutschen kann. 1 Stück 10 kr., 12 Stück 100 kr.

Zum Schutze der Person

Ein Schutze der Person, der aus dem besten Material gefertigt ist, und der die Person so fest schützt, dass sie nicht aus dem Schutze rutschen kann. 1 Stück 10 kr., 12 Stück 100 kr.

Einzigste Hilfe

Einzigste Hilfe, die aus dem besten Material gefertigt ist, und die die Person so fest schützt, dass sie nicht aus der Einzigsten Hilfe rutschen kann. 1 Stück 10 kr., 12 Stück 100 kr.

Herkules-Essenz.

Herkules-Essenz, die aus dem besten Material gefertigt ist, und die die Person so fest schützt, dass sie nicht aus der Herkules-Essenz rutschen kann. 1 Stück 10 kr., 12 Stück 100 kr.

Praktisch und billig.

Praktisch und billig, die aus dem besten Material gefertigt ist, und die die Person so fest schützt, dass sie nicht aus der Praktischen und billigen rutschen kann. 1 Stück 10 kr., 12 Stück 100 kr.

Neueste Zaubernadel-Büchse.

Neueste Zaubernadel-Büchse, die aus dem besten Material gefertigt ist, und die die Person so fest schützt, dass sie nicht aus der Neuesten Zaubernadel-Büchse rutschen kann. 1 Stück 10 kr., 12 Stück 100 kr.

Fliegen-Aether

Fliegen-Aether, der aus dem besten Material gefertigt ist, und der die Person so fest schützt, dass sie nicht aus dem Fliegen-Aether rutschen kann. 1 Stück 10 kr., 12 Stück 100 kr.

Praktische Erfindung.

Praktische Erfindung, die aus dem besten Material gefertigt ist, und die die Person so fest schützt, dass sie nicht aus der Praktischen Erfindung rutschen kann. 1 Stück 10 kr., 12 Stück 100 kr.

Kein Zahnschmerz mehr.

Kein Zahnschmerz mehr, der aus dem besten Material gefertigt ist, und der die Person so fest schützt, dass sie nicht aus dem Keinen Zahnschmerz mehr rutschen kann. 1 Stück 10 kr., 12 Stück 100 kr.

Medizinische Theersäure.

Medizinische Theersäure, die aus dem besten Material gefertigt ist, und die die Person so fest schützt, dass sie nicht aus der Medizinischen Theersäure rutschen kann. 1 Stück 10 kr., 12 Stück 100 kr.

Luftpöster.

Luftpöster, der aus dem besten Material gefertigt ist, und der die Person so fest schützt, dass sie nicht aus dem Luftpöster rutschen kann. 1 Stück 10 kr., 12 Stück 100 kr.

(299-5) BAZAR FRIEDMAN in WEN, Praterstrasse Nr. 26.